

FORANTIK

Medlemsblad for Antik-Historisk Selskab

Efterår 2014

FORANTIK 15

Medlemsblad for Antik-Historisk Selskab

Lindevej 41, 7600 Struer

Tlf 2479 7519 E-mail: hammitz@gmail.com

Hjemmeside: www.antikhistorie.dk

Tryk: www.reklamika.dk

CVR Nummer 0033556462

Bankforbindelse: Danske Andelskassers Bank Reg. 5977 Konto: 0001014053

Bestyrelse: Kontaktperson og

Kasserer: Henry Ammitzbøll, Lindevej 41, Asp, 7600 Struer Tlf. 2479 519

Mail: hammitz@gmail.com

Sekretær: Tove Husted Christensen, Svinget 8, 7500 Holstebro. Tlf. 20770408

Mail: tovehustedc@gmail.com

Øvrige medlemmer:

André Ebbesen, Spøttrupvej 31, Tjørring, 7400 Herning. Tlf. 20228449

Mail: andreebbesen@hotmail.dk

Lars Korshøj, Gl. Kirkevej 22, 7400 Herning. Tlf 9712 328 og 6178 003

Mail: b.l.korshoj@gmail.com

Carsten Bagger Nielsen, Strøget 37, 1-3, 7430 Ikast. Tlf. 4046 915

Mail: carsten.bagger@mvb.net

Finn Hansen, Drosselvej 2, Bredal, 7600 Struer. Tlf. 97852635.

Mail: kf@mhx.dk

Antik-Historisk Selskab er oprettet maj 2006 på initiativ af en række antikvitetsinteresserede mennesker i Midt- og Vestjylland. I selskabets vedtægter er anført, at selskabets virkeområde primært er det midt- og vestjyske område, og "Selskabets formål er inden for sit geografiske virkeområde gennem foredrag og kurser samt ved kulturelle og debatskabende arrangementer inden for den folkeoplysende ramme at formidle viden og udveksle erfaringer omkring antikviteter og den kulturhistorie, der er knyttet til disse. Derudover afvikles der ekskursioner med samme formål".

Nye medlemmer optages i selskabet ved henvendelse til et af bestyrelsens medlemmer. Det årlige kontingent udgør kr. 200.- for et fuldt medlemskab. I forbindelse med et fuldt medlemskab kan også optages associerede medlemmer til halvt kontingent – Associerede medlemmer har ikke stemmeret på generalforsamlingen, men deltager på lige fod med andre i selskabets arrangementer.

FORANTIK: ISSN 1902-5467 (Papir-udgaven)

FORANTIK: ISSN 1902-5483 (Online-udgaven)

Noget om den afholdte kursusrække og om fremtiden.

AHS afholdt i perioden 8. april – 20. maj 2014 en kursusrække i grundlæggende antikvitetskendskab over syv aftener, hvor vi havde fem meget kompetente undervisere i emnerne ”stilperioder m.v.”, ”billedkunst”, ”sølv m.v.”, ”de uædle metaller”, ”lertøj og stentøj”, ”fajance og porcelæn” og ”gamle glas”.

Kursusrækken var åben for alle, men størsteparten af deltagerne var medlem af AHS. Vi havde søgt at udbrede kendskabet til kursusrækken ved at aflevere brochurer og plakater i genbrugsbutikker og ved at hænge plakater op på biblioteker m.v. Der deltog da også fire, som har tilknytning til genbrugsbutikker.

Der var et varierende antal deltagere - mellem 13 og 26, så der blev nogle aftener meget trangt og varmt i lokalet, men alle tog det med godt humør.

Vi har i forløbet og efterfølgende kun hørt rosende omtale af kursusrækken, ligesom vi også selv har været rigtig, rigtig glade for at kunne suge viden til os fra underviserne, for den flotte tilslutning og for at have været sammen med alle de dejlige mennesker, som deler vores store interesse for antikviteter.

Derfor vil vi tage med ind i planlægningen, at en lignende kursusrække kan realiseres engang i fremtiden!

Vi vil i årene fremover fastlægge nogle arrangementer på bestemte dage i året, således at det ligger fast, at der den sidste søndag eftermiddag i januar bliver ”Hyggeeftermiddag”, at der den anden lørdag i september bliver busudflugt, og at der den første tirsdag i december bliver ”Julehygge”. På bagsiden af Forantik og på hjemmesiden kommer der en kalender, hvoraf både de faste arrangementer og ad hoc arrangementerne fremgår.

Som noget nyt vil vi i 2015 arrangere et ”Antik- og Loppemarked”, hvor medlemmer får mulighed for at sælge, og hvor alle kan få vurderet sine antikviteter.
Se mere herom på side 7.

Endelig er det nu tid for kontingentbetaling. Kassereren har medsendt en skrivelse herom.

Lars Korshøj

Forsiden: Vorgaard Slot, Dronninglund, hvortil den årlige bustur gik den 24. maj 2014.

Kør-selv-tur til Varde Museum den 21. juni 2014.

Ja så har vi igen haft en god kør-selv-tur. Denne gang gik den til Jakobiskolen i Varde, hvor der i anledning af Otto Frellos 90 års fødselsdag var udstillet 89 af hans malerier

De fleste måtte tidligt op, for aftalen var, vi skulle mødes i Skjern Enge klokken 9.30. Vejret var lidt køligt 13-15 gr., sol, men en stiv vestenvind, så vi måtte nyde den medbragte kaffe og Juttas hjemmebag i fugletårnet.

Det var også skønt, der var masser af svaner, måger, svaler og andre fugle at se på. Skjern Enge har en flot natur med masser af søer. I fugletårnets loft var en svale i gang med at bygge rede, så den var godt utilfreds med vort besøg.

Efter kaffen kørte vi til Varde og mødtes med tidl. museumsdirektør Ole Faber på Jakobiskolen. Han tog os med på en rundvisning i malerierne, og startede med at fortælle om Frellos barndom og lange arbejdsliv. Frello blev født i Outtrup (lidt nord for Varde) i 1924. Han blev efter endt skolegang uddannet håndværksmaler. Derefter kom han på de forskellige malerskoler i København. Han begyndte sin kunstnerkarriere som illustratør på Politikens Forlag, hvor han i mange år illustrerede håndbøger. Først langt senere startede han med selve maleriet, som han nok er mest kendt for.

Ole Faber fortalte om en episode, hvor en af Frellos sønner havde besøg af en legekammerat. Kammeraten udbrød pludselig: "Hvor er din far god til at male!". Samme dreng fik, ved sin næste fødselsdag, foræret maleriet af Frello. Det var et af Frellos første malerier, men nok i dag ikke det billigste. Faber mente prisen i dag nok vil være omkring 30.000 kr.

Personligt synes jeg Otto Frellos illustrationer er fantastiske. Man tror ikke de er malet, men fotograferet.

Malerierne skal ses, det er svært at forklare, hvordan de er. Jo, man kan sige, de er som Frello; finurlige og mystiske. Han bruger en hel speciel maleteknik med lakering af overflade. Man bliver som beskuer hensat til en ny, underlig og mystisk verden.

Jeg har kendt Otto Frello siden 1995 og besøgt ham i hans gamle hus. Det er et patricierhus, der næsten er uændret siden opførslen.

Ole Faber fortalte: "En dag syntes Frello, huset skulle males. Men da det ville blive dyrt af få maler på, og han selv var håndværksmaler, måtte han da selv kunne gøre det. Stillads var der ikke meget af. Nej Frello stod i sin malerkittel på en interimistisk stige og malede, og hans kone rakte malerbøtten ud af vinduet til ham. Han var da over 80 år gammel. Under dette arbejde kom hans bror på besøg og udbrød: "Jamen Otto, hvad vil du da gøre, hvis du falder ned". Frello svarede med sin finurlige spæde stemme: "Jamen det er da også derfor, jeg altid går med gadedørsnøglen i min malerkittellomme".

Efter 2 timers interessant rundvisning, havde vi 45 minutter til selv at gå rundt og se de øvrige malerier og den interessante udstilling, "Liv i Ler", som var på førstesalen.

Efterfølgende spiste vi frokost i Rådhusalen på Varde Torv. Derefter skiltes vi, nogle kørte direkte hjem, andre ville tilbage og bruge lidt mere tid på udstillingen.

Det var en god og lærerig dag.

Kathrine Jørgensen

Små hvide porcelænsdukker.

Til den danske julegrød juleaften hører en mandel, og finderens får en mandelgave. I Sverige gemte man i gamle dage en lille porcelænsdukke i grøden. At dukkerne fra gamle dages svenske julegrød dukker op i Holme og Helsingørs opland er derimod ikke så kendt historie.

Der er dog flere variationer om disse små porcelænsdukker og bl.a. denne:

Mange af de små dukker har man fundet i Helsingør og Holmene, hvor en bonde, Kurt Jacobsen, hele sit liv har fundet og samlet disse. Stadig i dag når han har pløjet sine marker, kan de dukke op. Forklaringen er at mandens forfædre omkring 1870-1900 hentede affald og latrin fra møddinger i Helsingør.

Den gang boede der mange svenskere i Helsingør, som holdt fast i deres svenske traditioner, men mange af disse dukker gik itu og blev smidt på møddingen, også ofte hele dukker røg af vanvare ud med skraldet, og dernæst kom de så videre til markerne sammen med gødningen.

Man formoder at disse små dukker blev lavet på den kongelige porcelænsfabrik fra 1844-1920. De fleste dukker er mærket med et tegn eller nummer. Oplysningen har jeg fra Helsingør museum. Jeg har dog erfaret, at lignende dukker er fremstillet i Tyskland.

Dukkerne er snehvide med sort malet hår og med rouge på kinderne. De findes i forskellige størrelser, og de lidt større blev brugt som legetøj i dukkehuse.

I 1906 åbnede en forhenværende bødtermester, Carl Rasmussen, et forlystelsessted på Amager, stedet hed **"Alhambra Park"**. Her blev de små dukker brugt som gevinst i tombolaen.

Nogle påstår at man i gamle dage hængte de små dukker i rullegardinernes snore. En gang optrådte Bodil Udsen i en revy i Fåborg, hvor hun var klædt ud som en hvid porcelænsdukke og sang: *"Jeg har hængt der for længe, jeg er træt af at hænge"*.

Dukkerne er ret sjældne i dag, men de kan ses på de fleste legetøjsmuseer. Ganske få er stadigvæk i handelen, så de er at finde i Antikvitetsforretninger.

Dorit Ravnsborg

KØR SELV TUR LØRDAG DEN 20. SEPTEMBER 2014.

Lørdag den 20. september 2014 har vi arrangeret en kørselv tur til Vejle og Kolding.

Vi mødes hos Lauritz.com, Dandyvej 5 F, 7100 Vejle klokken 10.30, hvor vi vil få en rundvisning af lederen Lars Fuglsang Madsen, som er kendt som en af eksperterne i DR's "Guld på Godset". Det er almindelig kendt, at Lauritz.com i Vejle, er den afdeling vest for Storebælt, som tiltrækker de bedste emner inden for såvel antikviteter som kunst.

Vi får efterfølgende lejlighed til selv at bese de emner, som er sat på auktion.

Omkring klokken 12.15 kører vi videre til Kolding ny Kræmmermarked, Hjarupvej 150, 6000 Kolding. Her starter vi med at få lidt at spise, og da vi bestiller maden mens vi er i Vejle, står den klar når vi kommer. Dagens middag koster cirka 40,- kr. Markedet er indendørs og opvarmet. Der findes flere stande med gode antikviteter.

Klokken 15.00 kører vi hjemad. På hjemvejen kommer de fleste forbi Tørring Kræmmermarked, Sønderbrogade 88, 7160 Tørring, som har åbent til kl. 17.00. Her kan de som har lyst og energi så lige bruge en halv time. Markedet i Tørring har ikke så gode antik stande, som i Kolding, men man ved jo aldrig.

Vi hjælper gerne med at koordinere kørsel, og da det er en kørselv tur, forventer vi, at der betales benzin penge til chaufførerne.

Tilmelding senest den 16. september 2014 til

Carsten Bagger, tlf. 40466915, mail: arsten.bagger@myb.net eller

André Ebbesen, tlf. 20228449 efter kl. 18. mail: andreebbsen@hotmail.dk

AHS arrangerer Antik- og Loppemarked.

Som en ny aktivitet vil vi i 2015 arrangere et Antik- og Loppemarked. Vi har lejet den gamle gymnastiksal bag Aktivitetscentret i Holstebro, hvor der vil være plads til 10 – 12 stande, og tidspunktet er fastsat til søndag den 12. april 2015 kl. 9.30–16.30.

Det er så meningen, at de medlemmer kan sælge fra en lille stand. Om man er to der går sammen om en stand, om man tager sin søster eller sin nabo med, blander vi os ikke i. Vi har en forventning om, at de varer som sættes til salg tilhører kategorierne antikviteter, gode lopper eller kunst.

Der vil for alle besøgende blive mulighed for at få vurderet medbragte antikviteter. Vi har også inde i overvejelserne, at et eller to af medlemmerne kan udstille dele af sin samling, eksempelvis snapseglas, barselspotter, tinkrus, B&O radioer, ja kun fantasien sætter grænser.

Aktivitetscentret vil sælge kaffe, kage, vand m.m. som i gamle dage!

Hvis vi ønsker mange besøgende, så skal der reklameres, og til det må alle hjælpe. En annonce i den lokale avis koster meget, så i stedet påtænker at sende 10 løbesedler ud til alle medlemmer, som vi så skal opfordre jer til at hænge op i den lokale brugs, på biblioteket, i forsamlingshuset osv.

Da der er tale om en ny aktivitet, har vi brug for at få tilkendegivelser og uforpligtende tilmeldinger, så vi kan få en fornemmelse af, om der er opbakning til arrangementet, som vi forestiller os, kunne blive en årligt tilbagevendende tradition.

Så har du en mening om arrangementet, kunne du forestille dig at få en stand (uforpligtende) og/eller kunne du tænke dig at udstille en del af din samling, så kontakt Tove Husted, tlf. 20770408, mail: tovehustedc@gmail.com eller Carsten Bagger, tlf. 40466915, mail: carsten.bagger@myb.net

Bustur til Voergaard Slot ved Dronninglund den 24 maj 2014.

Fulde af forventning var AHS-medlemmer stimlet sammen på Egekirkegårdens parkeringsplads i udkanten af Holstebro.

Denne morgen så vejret lidt lusket ud, men vi skulle jo være indendøre det meste af tiden, så det betød ikke så meget.

André kom med bussen og vi drog af sted mod vores første stop hos Grønnevang Antik i Skørping. Her gik alle på opdagelse mellem de mange ting, og de fleste af os faldt da også for fristelsen og forøgede den hjemlige samling med et eller flere klenodier.

Efter formiddagskaffe og rundstykke, som vi indtog ved siden af bussen i det nu dejlige solskin, drog vi videre nordpå. Frokosten blev indtaget på Voergaard i den tidligere smedje. Nu smilede forårssolen på de smukke omgivelser og glitrede i den imponerende voldgrav. Det kunne næppe være arrangeret bedre (ros til AHS bestyrelse).

Jeg havde specielt glædet mig til at besøge Voergaard, da jeg havde hørt om de mange smukke kunstgenstande og antikviteter, der var at se. Ligeledes er historien om den fynske bondedreng Einar Oberbech-Clausen, som endte med at blive fransk greve og Malteserridder, en fascinerende historie.

Han var født i 1883, som den yngste i en børneflokk på ni, og som ung og nyudlært i manufaktur fra en forretning i Nyborg, drog han til Frankrig i 1906. Hans mor var blevet enke, hun solgte gården og flyttede med.

Han kom ret hurtigt i forbindelse med greveparret Lafitte, og blev involveret i salg af grevens vin fra de fire vinslotte han ejede. Bare godt et år senere døde greven og Einer Oberbech-Clausen blev ansvarlig for det samlede vinsalg. Einer må have haft talent for handel samt i besiddelse af en del belevethed, for bare 3 år senere giftede enken sig med ham.

Hun oplevede den store sorg at miste begge sine børn fra ægteskabet med greven. Datteren på grund af sygdom og sønnen i 1. verdenskrigs rædsler. Hun fik ingen børn med Einer Oberbech- Clausen, og han stod derfor med 4 slotte og ejendomme i Paris, da grevinden døde i 1941 under et engelsk bombardement af Bordeaux. Einer Oberbech-Clausen var på dette tidspunkt udnævnt til fransk rigsgreve og af paven udnævnt til Malteserridder.

Da 2. verdenskrig sluttede, havde Einer Oberbech-Clausen solgt de fire slotte og overvejede at flytte til Danmark. Han faldt for Voergaard, som i 1955 lignede et håndværkerstilbud. Han flyttede ind efter en omfattende istandsættelse og indrettede sig med alle de smukke antikviteter, han havde fra de franske slotte. Han døde i 1963.

Det var helt overvældende at komme ind og opleve rummene på Voergaard. Desværre var det ikke tilladt at fotografere. Fantastiske malerier af verdensberømte klassiske kunstnere. Antikke møbler af en kvalitet man kun drømmer om. Kunstgenstande af enhver art. Godt vi kun savlede over tingene i overført betydning! Vi blev ført rundt og fik mange historier om, hvordan de forskellige genstande var endt i denne families besiddelse. Bl.a. var der to mægtige sølvterriner i spisestuen, som var en gave fra Ludvig d 14 til familien Lafitte og et spisestel der havde tilhørt Napoleon. Einer Oberbech-Clausen konverterede i en tidlig alder til katolicismen og var oprigtigt troende. Derfor var der et værelse specielt indrettet til den katolske biskops besøg.

Det var at træde ud i en anden verden, da vi igen sad i solskinnet i gården. Jeg inspicerede voldgravene og konstaterede der var masser af gedder, der lå lige under overfladen og soled sig. Øv- Hvorfor lå min fiskestang dog der hjemme?

Det var en spændende dag og alt i alt en vellykket tur. Tusind tak til AHS bestyrelse for det arbejde I har lagt i denne tur. Jeg glæder mig allerede til turen næste år.

Dorthe Hesselager

Hvad stemplerne viser!

Efter at have deltaget i Benny Boysens kursusaften om de uægte metaller, har jeg ikke kunnet gå forbi vandkedler af kobber (kobberkedler) uden at tjekke, om der er stempel på hanken, når vi bevæger os rundt på markeder. Og det er lykkedes mig at finde tre kedler med spændende stempler.

Den første er en kedel uden sæk (uden den underdel, som passer ned i et ringkomfur) fra Brede Kobberværk i Nordsjælland. Da jeg kom hjem og fik slået op i Mogens Thygesen: "Dansk kobbertøj 1750 – 1870", kunne jeg konstatere, at stemplet viser, at den er fremstillet i perioden 1839 – 1848.

Den anden kedel er den store kedel med sæk, som desværre er uden låg (men det finder jeg jo nok en dag). Stemplet viser, at den er fra Haraldskjær Kobber Fabrik ved Vejle, og at den er fremstillet i perioden 1848 – 1863.

Og den tredje, som jeg fandt for nyligt, er en kedel uden sæk, hvor stemplet viser, at den er fra Kobbermøllen ved Flensborg og er fremstillet i perioden 1842 – 1889. Da kedlen jo er uden sæk, og da ringkomfuret blev indført i midten af 1800-tallet, er kedlen formentlig fra den første del af perioden.

Ud over Kobbermøllens stempel er den stemplet med "PD", og ifølge "Dansk kobbertøj" er der tale om mestersvendens stempel.

Så tak til Benny, da kursusaftenen har gjort det langt mere spændende at bevæge sig rundt på marked.

Lars Korshøj

I et samarbejde mellem Folkeuniversitetet Struer Museums Venner og Antik-Historisk Selskab afholdes foredrag med

lektor Jan Kock: ”Til hverdag og fest - Dansk Glas 1825 – 1925”,

tirsdag den 28. oktober 2014 kl. 19.00 på Stuer Museum, Søndergade 23, 7600 Struer.

I de fleste køkkenskabe og skænke eller dækketøjsskabe i stuerne står der brugsglas, både de daglige og de fine. Nogle er blevet anskaffet efter behov uden at det er dyre sager, andre er dyre sager og samlet gennem årene eller modtaget som gave ved bryllup eller andre særlige lejligheder. Nogle af glassene har mange år på bagen og andre anskaffet fordi de var moderne og smarte. De fleste er produceret på danske glasværker Holmegaard, Kastrup, Conradsminde, Aarhus med flere. En del kommer fra udenlandske glasværker, flest fra landene omkring os.

Det er denne brogede blanding af glas der skal fokuseres på. Der vil blive givet et bredt billede af hvorledes danske glas så ud i årene frem til 1925, hvor det designede glas begynder at gøre sig gældende. Man vil bl.a. se hvor afhængig vi er af udenlandske modestrømninger.

En del af aftenen vil blive brugt til at vurdere medbragte glas. Derfor opfordres alle til at tage glas med man gerne vil vide noget om. Det må gerne være mærkelige og sære ting lige som almindeligheder fra ind- og udland.

Så medbring endelig glas.

Entre incl. kaffe med brød: 25 kr. for medlemmer og 50 kr. for ikke-medlemmer.

Julehygge.

Vores årlige julehygge afholdes i

**Gæstgivergården Phønix,
Sønderlandsvej 21, 7500 Holstebro**

tirsdag den 2. december 2014 kl. 18.30.

Som sædvanligt vil der være knas, quiz og spændende indlæg. Du vil også blive bedt om at medbringe gamle julekort.

Når aftenen er nærmere planlagt kommer der mere på hjemmesiden, men skriv allerede nu datoen i kalenderen.

Tove Husted

Kalender.

Lørdag den 20. september 2014	Kør-selv-tur til Lauritz.com, Vejle og Kolding ny Kræmmermarked.
Tirsdag den 28. oktober 2014	Foredrag med lektor Jan Kock om ”Dansk glas 1825 – 1925, Til hverdag og fest”. Struer Museum.
Tirsdag den 2. december 2014	Julehygge i Gæstgivergården Phønix.
Søndag den 25. januar 2015	Hyggeeftermiddag.
Søndag den 12. april 2015	Antikmarked i den gamle gymnastiksal bag Aktivitets Centret i Holstebro.
Lørdag den 12. september 2015	Udflugt med bus.
Søndag den 24. januar 2016	Hyggeeftermiddag.
Lørdag den 10. september 2016	Udflugt med bus.

Nogle af deltagerne nyder solen under udflugten til Voergaard.